

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
యాదవాభ్యుదయే మహాకావ్యే

॥ అష్టాదశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ అష్టాదశః సర్గః ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

అథాత్మచింతానుచరేణ యాస్యన్ విహంగరాజేన విభుః పురీం స్వాం ।
ఉవాచ పత్నీం దశనాంశులక్ష్మ్యాత్ వమన్నివానందమమాంతమంతః ॥ 18.1 ॥

సత్యే సమీక్షస్వ విపారిజాతాం వృత్తేన హీనామివ వేదవిద్యాం ।
నిశామివ ప్రోషితశీతభానుం నారీమనాథామివ నాకలక్ష్మీం ॥ 18.2 ॥

ఆలంబితా నమ్రముఖీ భవత్యా
హస్తేన రక్తాంగులిపల్లవేన ।
వదాన్యవృక్షస్య విభాతి శాఖా
వక్త్రం వయస్యేవ రహః ప్రవృత్తా ॥ 18.3 ॥

సుపర్ణవేగానిలవిప్రకీర్ణైః
సురద్రుమైరంతరితః సుమేరుః ।
ఆలక్ష్మ్యతే కాలవశేన భూయః
ప్రరూఢలూనైరివ పక్షజాలైః ॥ 18.4 ॥

నిసర్గకల్యాణతయా ప్రతీతం
సర్వోత్తరం తత్త్వమివైకమాద్యం ।
అముం ప్రియే నూనమతంద్రితాని
జ్యోతింషి భక్త్యా పరియాంత్యజస్రం ॥ 18.5 ॥

వితానవాన్ వ్యోమతలేన మేరుః తారాగణైరాహితమాక్తికేన |
నివిశ్య మధ్యేక్షితిభద్రపీఠం గంగోదక్తైరాద్రియతేఽభిషేకం || 18.6 ||

సహస్రభానుప్రముఖైః సమంతాత్
జ్యోతిర్గణైరస్య విఘ్నార్ణమానైః |
మహీభృతామగ్రసరస్య మన్యే
నీరాజనం విశ్వస్యజా ప్రయుక్తం || 18.7 ||

ప్రఖ్యాతథామ్నామపి దిక్పతీనాం
ప్రాసాదవాసాదరమాక్షిపంతః |
అధ్యాసితా యోగిభిరస్య నిత్యం
రాజంత్యమీ రత్నగుహావిశేషాః || 18.8 ||

పరిస్ఫురంత్యాః క్షితిపద్మమధ్యే
పార్శ్వేషు హేమాచలకర్ణికాయాః |
పశ్య ప్రియే రత్నవిశేషచిత్రాం
కృశోన్నతాం కేసరశైలపంక్తిం || 18.9 ||

వలీవిభంగైరివ వర్షభేదైః
త్రిభిర్విభక్తం త్రిదశానుభావ్యైః |
సందృశ్యతే సాగరమేఖలాయాః
సుమధ్యమే మధ్యమిదం ధరణ్యాః || 18.10 ||

అభంజనీయం ప్రథిమానమాప్తాం
స్థానేష్వరైరాకలితామహార్వైః |
చరాచరాణాం ప్రభవేన ధార్యాం
చక్రాకృతిం పశ్య సముద్రనేమిం || 18.11 ||

వికల్పితాని త్రిదివేన భూమౌ
వర్షాణి దివ్యాని విలోకయేథాః |

ద్వంద్వైరిహ ద్వంద్వవిషాదముక్తైః
నిర్విశ్యతే యౌవనమేకరూపం || 18.12 ||

ఇలావృతాంతాం నిషధాదవాచీం
విలంఘ్య హృద్యాం హరివర్షసీమాం |
ఖగేశ్వరః సంశ్రితహేమకూటం
నినీషతే కింపురుషాస్పదం నః || 18.13 ||

వపుః శుభం వాజిముఖాంగనానాం
వక్త్రం చ యుంజన్నిహ కిన్నరీణాం |
స్తీరత్నసంసృష్టివిధౌ విధిశ్చేత్
త్యక్షః కథం పంచశరస్య జేతా || 18.14 ||

దిదృక్షమాణస్య మమైష దేశాన్
సవ్యాపసవ్యేన గతిక్రమేణ |
అమోఘవృత్తిర్గగనే గరుత్మాన్
విచేష్టతే చిత్తమివ ద్వితీయం || 18.15 ||

నిపత్య చోత్పత్య చ లంఘయంతీ
నిమ్నోన్నతాన్ వర్షవిభాగదేశాన్ |
ఛాయా సమేన స్వపథేన యాంతం
తరస్వినం తార్క్ష్యమివాతిశేతే || 18.16 ||

మహీయసో వేగవశేన మధ్యే
సీమంతయన్నేష శరత్పయోదాన్ |
యదృచ్ఛయా సంభృతచామరశ్రీః
సందృశ్యతే దేవి తవౌపవాహ్యః || 18.17 ||

వియత్ప్యయోధిం తరతాం విశాలం
 విమానదీప్తేన గరుత్మతా నః |
 ఇయం పురః శైలవనోపపన్నా
 విశ్వంభరా భాతి విలోమగేవ || 18.18 ||

శరద్ధనస్తోమ ఇవోపసీదన్
 సందృశ్యతే కిన్నరనాథశైలః |
 సంధ్యావిహారచ్యుతసంహతాత్మా
 శంభోరివోద్ధూలనభస్మరాశిః || 18.19 ||

సుధాయమానాం ధనదస్య సౌధే
 స్వాభావికీమస్య గిరేరభిఖ్యాం |
 పర్యాకులైర్విష్ణుపదీతరంగైః
 ఆమ్రేడయంతీవ హరాట్టహాసాః || 18.20 ||

అముష్య దీప్తోన్నతదంతభూమ్నో
 నక్షత్రమాలార్చితతుంగమౌలేః |
 పాదేషు భాంతి స్ఫటికాః ప్రభూతాః
 నాకద్విపస్యేవ నఖేందుబింబాః || 18.21 ||

ఉదగ్రవజ్రవ్రణకర్కశానాం
 పర్యాప్తసారేణ భుజార్గలానాం |
 అనేన విఖ్యాపితవిక్రమం తత్
 రక్షః పురా రామశరవ్యమాసీత్ || 18.22 ||

అయం వనైః శ్యామనితంబభాగో
 గౌరః స్వయం గైరికసంభృతశ్రీః |
 వలాహకగ్రాహ్యగుణాంతరీయం
 మదారుణం వ్యంజయతే మదార్యం || 18.23 ||

అస్మిన్ ధనాధీశ్వరరాజధాన్యాం
 ఆకర్ణితం హైమవతీసఖేన |
 త్వత్కీర్త్యపఘ్నం శృణు కిన్నరీణాం
 గృహే గృహే కిన్నరకంఠి గీతం || 18.24 ||

నిశమ్య దివ్యద్రుమసంభవానాం
 నూనం రవం నూపురమంజరీణాం |
 ఉడ్డీయమానాః ప్రతియాంత్యమే త్వాం
 మంజుస్వరాః మానసహంసదారాః || 18.25 ||

ఇతో హిరణ్య ప్రముఖైః ప్రభుక్తా
 శోణాధరే శోణితరాజధానీ |
 ఆదౌ సముత్థాతపునర్నిఖాతైః
 కైలాసశృంగైరివ భాతి సౌధైః || 18.26 ||

మృదంగనాదేన మృగాంకమాలిం
 ప్రసాదయన్ పాలయతీహ దైత్యాన్ |
 బలేరపత్యం బలినాం విజేతా
 బాణాసురో బాహుసహస్రశాలీ || 18.27 ||

రామాస్త్రరంధ్రోదితహంసయూథం
 క్రౌంచం గిరిం లక్షయ దూరలక్ష్యం |
 పీతాం పునః శ్రోత్రపథేన కాలే
 భాగీరథీం జహ్నుమివోద్వమంతం || 18.28 ||

అముష్య దూరాదసితాక్షి దృష్టిం
 దివ్యే గిరౌ దాతుమిహార్హసి త్వం |
 మరుద్గణేన హ్యమునోన్నతేన
 స్వాహారసంభూతిరమంధి సింధుః || 18.29 ||

విలగ్నదైత్యేశ్వరశోణితానాం
 వైకుంఠకేయూరజషాం మణీనాం ।
 అయత్నశాణోపలతామపుష్పన్
 ఆర్ద్రాః సుధాబిందుభిరస్య కూటాః ॥ 18.30 ॥

లక్ష్మీసుధాసంజననాయ తూర్ణం
 విమథ్నతా వేగమనేన దత్తం ।
 ఆవర్తభేదైరధునాఽప్యగాధైః
 అర్థాపయంత్యంబునిధేర్మహౌఘాః ॥ 18.31 ॥

అమోఘబాణస్య మునేరశోష్యే
 ఫేనాయమానాని యశఃపయోధౌ ।
 గతాగతైర్హంసకులాన్యమూని
 ఛాయాపథం సంజనయంత్యప్రార్వం ॥ 18.32 ॥

ధృతిక్షమం దేవి సురస్తవంత్యాః
 సిద్ధాశ్రితం శంభుమివ ద్వితీయం ।
 పరిష్కృతిం భారతవర్షసీమ్నః
 ప్రాప్తా వయం పర్వతసార్వభౌమం ॥ 18.33 ॥

అనుప్రవిష్టం గిరిజాసఖీభిః
 పర్వంతసంస్తంభితభూతవర్గం ।
 అదూరతశ్చైత్రరథాత్ప్రభూతం
 వైహారికం పశ్య వనం పురారేః ॥ 18.34 ॥

అభంగురైరాహతయోరనంగః
 శృంగారదిగ్దైరిహ చిత్రపుంఖైః ।
 అభిన్నమన్యోన్యలయాదకార్షీత్
 దేహం ద్వయోరర్థసమీక్యభేదం ॥ 18.35 ॥

దివా మహానీలమయూఖజాలైః
 నక్తం ప్రకాశేన మహౌషధీనాం ।
 పశ్యంత్యముష్మిన్ పరివృత్తిశూన్యం
 కాలం సదా కర్బురమాదితేయాః ॥ 18.36 ॥

అలుప్తమేఘద్యుతిరింద్రనీలైః
 వజ్రైరసౌ నిత్యతటిత్ప్రకాశః ।
 ప్రవృత్తగంగాస్తనితో దధాతి
 ప్రావృడ్గుణాన్ ప్రీణితనీలకంఠః ॥ 18.37 ॥

అముష్య మూర్ధన్యపపత్య నిమ్నైః
 చతుర్ద్విశం విష్ణుపదీ ప్రయాతి ।
 చతుర్భిరున్మీలితరాశిభేదా
 వేధోముఖైర్వేదమయీవ విద్యా ॥ 18.38 ॥

సరిత్యహస్తైరభిగమ్యమానా
 శిలోచ్ఛయైరంతరితా దధాతి ।
 ప్రవాలముక్తాప్రభృతేః ప్రసూతిః
 పత్నీ పయోధేరియమానురూప్యం ॥ 18.39 ॥

త్రయీమివ క్షాలితవిశ్వపంకాం
 త్రైలోక్యలక్ష్మ్యా ఇవ సత్త్వశుద్ధిం ।
 తపోధనాః సర్వ ఇమాం భజంతే
 ధర్మస్య నిశ్రేణీమివ ప్రభూతాం ॥ 18.40 ॥

ప్రఖ్యాతగోత్రప్రభవేఽపి నిత్యం
 పరిగ్రహే భూయసి వర్తమానే ।
 త్వయైవ మాం వేత్తి కలత్రవంతం
 నాథం నదీనామనయైవ లోకః ॥ 18.41 ॥

పతద్ధహే తిష్ఠతి రుక్మశైలే
 ధర్మద్రవైరాత్మభువాఽర్చ్యమానః |
 అస్యాః ప్రసూతిః పరమస్య పుంసః
 పాదో నభః సాగరపారదృశ్వా || 18.42 ||

త్రిభిస్త్రిలోకీమనఘైః స్వపూరైః
 తారాగణామైడితశీకరౌఘైః |
 విమార్జయంతీ వృజినాత్ పునీతే
 విష్ణోరియం విక్రమవైజయంతీ || 18.43 ||

అభుగ్నభాగాంతరితైః పయోభిః
 సంభిద్యమానైరియమంతరేషు |
 నాగేంద్రమూర్ధన్యపయాతి శోభాం
 నక్షత్రమాలేవ గజేంద్రకుంభే || 18.44 ||

స్తోతోభిరస్యాః పరిపూర్యమాణః
 సుధామయం సింధుమివాదధానైః |
 అపాం పతిర్నిత్యమబింధనేన
 జ్వాలావతా నూనమశోషితోఽభూత్ || 18.45 ||

భగీరథప్రార్థిత సిద్ధిమేనాం
 పృథక్ప్రవాహం పృథివీం పునానాం |
 భస్మీకృతానాం సగరాత్మజానాం
 ప్రాహుః సుధాం ప్రాపితదేవభావాం || 18.46 ||

స్థానానురూపం ప్రసృతైః ప్రవాహైః
 మహద్భిరేషా మధురావదాతైః |
 ప్రాలేయశైలాత్ ప్రథితానుభావా
 ప్రవర్తతే వాగివ వశ్యవాచః || 18.47 ||

ఉదీరితాస్తార్జ్యజవానిలేన
 త్వన్నూపురాన్నూనమథీతనాదాః |
 భవంత్యమీ స్వాగతవాదినస్తే
 భాగీరథీసైకతరాజహంసాః || 18.48 ||

ప్రదీయతే సుందరి దూరకృష్టైః
 దివ్యేన తే శేఖరసౌరభేణ |
 మయూరపింఛాతపవారణశ్రీః
 మందాకినీహేమసరోజభృంగైః || 18.49 ||

వహన్నసౌ కాంచనపద్మరేణూన్
 వ్యోమాపగావీచివిహారశీలః |
 విలుప్తపత్రాంకురమాననే తే
 స్వేదోద్గమం న క్షమతే సమీరః || 18.50 ||

అస్యాః సమీరైరపనీతగంధా -
 న్యలక్ష్మైరంకితసైకతాని |
 స్వైరోపభోగం సురసుందరీణాం
 వివృణ్వతే తీరలతాగృహాణి || 18.51 ||

రహస్త్వదాశ్లేషరసోత్సుకస్య
 త్వదేకదృష్టేరపి విశ్వదృష్టేః |
 వియన్నదీ లోచనయోరసౌ మే
 విహంతి లక్ష్మాంతరపక్షపాతం || 18.52 ||

దివ్యం బదర్యాశ్రమమేతదంతే
 దేవైః స్తుతం దక్షిణతః ప్రతీయాః |
 నిఃశ్రేయసం దర్శయతీవ వృత్త్యా
 నారాయణో యత్ర నరేణ సార్థం || 18.53 ||

నివృత్తరాగైః పరిచర్యమాణో
 నాథః స్వయం నాకనికేతనానాం ।
 అన్యైరనన్యైరనుపాలనీయం
 ధర్మం నిజం ధారయతీహ శుద్ధం ॥ 18.54 ॥

తృతీయవర్ణప్రభవే నిజాంగే
 స్త్రీరత్నముత్పాద్య విహారయోగీ ।
 ఇహాత్మసమ్మోహనలాలసానాం
 అపత్రపామస్పరసామకార్షీత్ ॥ 18.55 ॥

అన్యచ్ఛ దూరాదనఘం తదీయం
 ప్రార్థక్షిణం భాతి తపోవనాగ్ర్యం ।
 భజంతి యస్మిన్ పదయోరముష్య
 న్యాసం శుభం నిశ్చితయోగలక్ష్యాః ॥ 18.56 ॥

అత్ర స్థితం శ్రాంతిజషాం మునీనాం
 ఛాయాలకృష్ణాజినపల్లవేన ।
 వైరోచనేర్దానజలావసేకాత్
 వర్ధిష్ణునా వామనపాదపేన ॥ 18.57 ॥

ఇమాని చ ప్రేయసి తాపసానాం
 ఏకాంతహృద్యాని తపోవనాని ।
 ఇహైకపాదస్థితిమేతదీయాం
 ధర్మో యుగే ధారయతీవ తుర్యే ॥ 18.58 ॥

తమో నిగీర్ణం సకృదేవ పుంసాం
 ఆసీదతామాశ్రమహవ్యవాహః ।
 ఇహశౌషధాదీని హవీంషి భుక్త్వా
 ధూమోపలక్ష్యం ధ్రువముద్వమంతి ॥ 18.59 ॥

నిజాశ్రమేభ్యః ప్రతినిర్జిహానా
 దూరాదమీ దర్శితపూర్ణకుంభాః |
 సత్యాశిషః సంప్రతి సాధువాక్యైః
 అభ్యర్చయంత్యాహితవహ్నాయస్త్యాం || 18.60 ||

సమీపవృక్షేష్విహ బద్ధనీడాః
 శిక్షోపపన్నాం శ్రుతిముద్గణంతః |
 శకుంతయః శోణముఖా భజంతే
 సబ్రహ్మచర్యం సహ తీక్ష్ణధీభిః || 18.61 ||

ధర్మస్య సంభూతిరివార్గతస్తే
 సాందీపినేరాశ్రమభూమిరేషా |
 అధీతినో యత్ర మమ త్రివేద్యాం
 అంతః స్థిరాలోక ఇవాంతరాత్మా || 18.62 ||

సమగ్రరత్నౌఘమివాభితోయం
 తారాగణైరాప్తమివాంతరిక్షం |
 విశంకటం వింధ్యహిమాద్రిమధ్యం
 పుణ్యం ప్రియే భూషితమేతదార్వైః || 18.63 ||

పితృక్రియానిర్వృతజామదగ్న్యం
 క్షిప్తేనసాం క్షేత్రమిదం కురూణాం |
 సమేయుషాం సంయుగదీక్షయైతత్
 దేహత్యజాం దక్షిణతో న పంథాః || 18.64 ||

సవ్యే భవత్యాః సరయాసమేతా
 రమ్యేయమాభాతి పురీ రఘూణాం |
 దయావిపాకేన చరాచరాణాం
 దివ్యం పదం యత్ర దిదేశ రామః || 18.65 ||

తమాలషండైస్తమసేవ దృష్టైః
 వామేతరో వామవిలోచనే నః ।
 వసుంధరాకుంతలకాంతిచోరైః
 కాంతైరసౌ భాతి కలిందశ్శైలః ॥ 18.66 ॥

దివాకరేణాత్ర బిలేషు నూనం
 బందీకృతానాం బహులక్షపాణాం ।
 ఛాయావిశేషైః ప్రచితైస్తదర్థాం
 ఆప్యాయనామారచయంతి వృక్షాః ॥ 18.67 ॥

ఇతః ప్రభూతాత్ పితురావ్రజంతీ
 కాలింద్యసౌ కాలియదోషముక్తా ।
 సమేత్య సఖ్యేవ సురస్తవంత్యా
 సరిత్పతిం శుద్ధిమతీ ప్రయాతి ॥ 18.68 ॥

స్వమూలశైలస్య విభాతి శృంగే
 ధాతూపరక్తే సవితుః సుతేయం ।
 మహావరాహస్య మహీవ పూర్వం
 దంష్ట్రాంకురే దానవశోణితాంకే ॥ 18.69 ॥

యమస్వసుస్తన్వి యథార్థనామా
 మాన్యా సమీపే మధురా విభాతి ।
 సుపర్వణాం యత్ర సభాం సుధర్మాం
 భూమేరహం భూషణతామనైషం ॥ 18.70 ॥

పిబత్యసౌ పశ్చిమదక్షిణాశాం
 నూనం ఖగేశోఽయమనూనవేగః ।
 విలోకితానామిహ న వ్యవస్థా
 నేదీయసాం దేవి దవీయసాం వా ॥ 18.71 ॥

త్రయీమయస్తన్వి తవోపవాహ్యః
 కాలక్రమాదాపతతో ధరణ్యాః |
 సామాభిరామధ్వనిభిః సమంతాత్
 పక్షానిలైర్మార్జయతీవ దోషాన్ || 18.72 ||

ఆ పశ్చిమాదంబునిధేరవంధ్యా
 శరత్ప్రసూతైః క్షీతిరస్య సస్యైః |
 దివోకసాం దర్శితభాగధేయా
 దిశత్యసౌ లోచనదిష్టవృద్ధిం || 18.73 ||

సరితృవాహైర్వృతికీర్యమాణైః
 సంకల్పయోనేరివ శిల్పభేదైః |
 పశ్య ప్రియే త్వం పరివృత్య కించిత్
 దివ్యోపమాన్ జానపదాన్ విశేషాన్ || 18.74 ||

తవైష జీర్ణశ్చలయన్ పురస్తాత్
 విద్యున్మయాం వేత్రలతాం ప్రతన్వం |
 బిభర్తి శుద్ధో ధృతకంచుకశ్రీః
 ప్రాయః ప్రతీహారపదం పయోదః || 18.75 ||

ఆదాయ శాలిస్తబకానదూరాత్
 ప్రాప్తా శుకశ్రేణిరసౌ విభాతి |
 త్వదాగమప్రీతశరత్ప్రయుక్తా
 వైహాయసీ వందనమాలికేవ || 18.76 ||

ఆరక్తపుల్లైరరవిందినీనాం
 సూనైరమీ నూతనసూర్యకల్పైః |
 త్వత్కాంతిమాధ్వీమనుభూయ రక్తైః
 నేత్రైరివాభాంతి సముద్రదారాః || 18.77 ||

కరేణుకాభిః సహ గాహమానాః
 పయః ప్రసన్నం శరదాపగానాం ।
 అమీ నిమీలన్నయనాః కపోలైః
 ఆవిర్మదైరావిలయంతి నాగాః ॥ 18.78 ॥

స ఏష సప్తచ్ఛదరేణుజాలైః
 క్రీడన్నివాలింపతి గంధవాహః ।
 వన్యద్విపానాం వ్రజతాం ప్రతీపం
 మదప్రవాహైర్మలినాన్ కపోలాన్ ॥ 18.79 ॥

అభిన్నవర్ణా గృహిణీవ భవ్యా
 వేలాటవీ వారినిధేర్విభాతి ।
 నిత్యానుభూతామపి నవ్యబుద్ధ్యా
 రసైరసౌ నిర్విశతీవ హృష్యన్ ॥ 18.80 ॥

తరంగవేగాత్తరలాంబుధారీ
 గృహ్లాత్యసౌ గారుడరత్నవర్ణః ।
 వసుంధరావారిరుహస్య పార్శ్వే
 సిద్ధోదయాం శ్యామల పత్రశోభాం ॥ 18.81 ॥

విభాతి పర్యంతమహీ పయోధేః
 ఫేనైరసౌ వీచికరప్రకీర్ణైః ।
 అభ్యర్చితానాం త్రిదశాతిథీనాం
 ఆహారశేషైరివ పర్యుదస్తైః ॥ 18.82 ॥

ప్రవాలవహస్నౌ పరిదీప్యమానే
 ముంచంత్యసౌ మౌక్తికలాజవర్ణం ।
 అముష్య వేలా ధృతవేపథుస్తే
 వైవాహికీం స్మారయతి స్మ వేలాం ॥ 18.83 ॥

స్వసంభవం సంప్రతి పారిజాతం
 దృష్ట్వా చిరప్రోషితసన్నివృత్తం ।
 ఆలింగనార్థీవ తరంగహస్తాన్
 ఆవిర్మణీనున్నమయత్యుదన్వాన్ ॥ 18.84 ॥

అహీంద్రనిశ్వాసమరుత్ప్రణున్నైః
 ఆవర్తసంభేదిభిరేష ఫేనైః ।
 ఉపాయనం దిత్సురివాంబుధిస్తే
 ముక్తాతపత్రాణి ముహుః ప్రసూతే ॥ 18.85 ॥

వేలాచలాదర్భకపంచవక్తాన్
 విహంగపాతేన జిఘృక్షమాణాన్ ।
 నిమజ్జనోన్మజ్జనవేగభూమ్నా
 మాతంగయాదాంసి విలోభయంతి ॥ 18.86 ॥

ప్రవాలముక్తామణిభిః ప్రదిష్టైః
 ప్రత్యాహృతైః పత్రలతాంకురాద్యైః ।
 అన్యోన్యభూషాపరివృత్తిలీలాం
 కరోత్యసౌ తీరభువా పయోధిః ॥ 18.87 ॥

వర్ణం మహానీలమణిప్రకాశైః
 స్మితద్యుతిం మౌక్తికచంద్రికాభిః ।
 బింబాధరం విద్రుమభంగభేదైః
 వ్యనక్త్యసౌ తన్వి తవాంబురాశిః ॥ 18.88 ॥

వివృణ్వతీ బాడబవహ్నిదీప్తిం
 విద్యోతతే విద్రుమపంక్తిరేషా ।
 దేవేన సంపీడితయోస్త్రిధామ్నా
 దైత్యేంద్రయోరాంత్రపరంపరేవ ॥ 18.89 ॥

మహావరాహస్య ఖురాద్రిఘాతైః
 క్షుణ్ణః ప్రవిధో రఘువీరబాణైః |
 విసంస్థులద్వీపతయోపలక్ష్యైః
 వీరవ్రణైరేష విభాతి రూఢైః || 18.90 ||

సంభృత్య తోయం సహసోజ్జహానాన్
 సేంద్రాయుధాన్ పశ్య ఘనాన్ సనాదాన్ |
 ఉదన్వతా దుర్జయమంతరిక్షం
 జేతుం ప్రవృత్తానివ తస్య పుత్రాన్ || 18.91 ||

అపాం తరంగైరయమంతరంగైః
 ఆప్లావయిష్యన్ సమయే ధరిత్రీం |
 సమీనయూధస్తనుతే సరస్వాన్
 సన్నాహగంధీని గతాగతాని || 18.92 ||

అసౌ పరప్రేమపదం స్వభావాత్
 ఆపూర్యమాణో మహతా రసేన |
 ఆత్మేవ దృష్టః సహసా ప్రజానాం
 అదర్శనేచ్ఛామితరేషు దత్తే || 18.93 ||

గరుత్మతః కంపితదివ్యవృక్షం
 పక్షానిలం పాతుముపేత్య నాగాః |
 వితన్వతేఽబాలమణిప్రకాశైః
 అసూర్యబాలాతపమంతరిక్షం || 18.94 ||

మరుద్భిరాఘూర్ణితసాద్రినాగైః
 వేగోద్భవైరస్య విమథ్యమానః |
 ఉత్తిష్టశంఖప్రకరాపదేశాత్
 భూయః సుధాముద్గిరతీవ సింధుః || 18.95 ||

దోధూయమానం వివిధోర్మియోగాత్
 ఛాయాగరుత్మంతమవేక్ష్య భీతాః |
 ఆవర్తశైలీమభినేతుమిచ్ఛ -
 ంత్యంగైరమీ కుండలితైర్భుజంగాః || 18.96 ||

సఫేనహసో జటిలః ప్రవాలైః
 ఉద్వర్తయన్నూర్మిభుజైర్భుజంగాన్ |
 విడంబయత్యేష నిసర్గభీమః
 కస్యాపి కల్పాంతనటస్య లీలాం || 18.97 ||

అశేషతః సోఽయమచింత్యభూమా
 కుంభీకుమారేణ నిపీతవాంతః |
 సిష్ఠాసయా సంపతతోఽపి దృష్ట్వా
 ద్విజాధిపాన్ వేపత ఇత్యవైమి || 18.98 ||

ప్రదర్శితాత్మభ్రమణేన నూనం
 ప్రత్యాయితాం మందరనర్తకేన |
 సవ్యాపసవ్యైర్భ్రమణైస్తరస్వీ
 రమ్యామసౌ పుష్యతి రాసలీలాం || 18.99 ||

తైస్తైరసౌ నిర్మథితో విధూతః
 సంక్షోభితో బంధనపీడనాద్వైః |
 ప్రసాదగాంభీర్యనిధిః ప్రథిమ్నా
 క్షమాన్వయం నోజ్ఞతి శీతలాత్మా || 18.100 ||

విమధ్య విశ్రాణితమేతదీయం
 దైత్యద్విషా దేవి మరుత్వదాద్యాః |
 సారం పిబంతస్త్రీదశాః కదాఽపి
 ద్రాఘీయసీం నానుభవంతి నిద్రాం || 18.101 ||

కలత్రవంతం పురుషం పురాణం
 కపాలినం చంద్రకలావతంసం ।
 ఐరావతాద్వైః ప్రచితానకార్షీత్
 వైమానికానేష మహావదాన్యః ॥ 18.102 ॥

ఇదం జగద్ధర్మితతారతమ్యం
 యద్యులతాలాస్యవిశేషనిఘ్నం ।
 ప్రజాపతీనాం జననీమజన్యాం
 తామేష దేవీమనఘామసూత ॥ 18.103 ॥

వరాయ దత్త్వా నిరవద్యయానే
 కన్యామసౌ కౌస్తుభయౌతకం చ ।
 మహోత్సవే వాహనభోజనాద్వైః
 ఆనర్చ దేవానితరాన్ యథార్హం ॥ 18.104 ॥

జగంత్యశేషాణి యదేకదేశే
 పర్యంకతాం తస్య గతః ప్రథిమ్నా ।
 అలంఘనీయం మహిమానమన్వైః
 భజత్యసౌ భావితశేషభావః ॥ 18.105 ॥

అనర్హమాద్యం హరినీలరత్నం
 లక్ష్మీదృశా నిత్యనిదర్శనీయం ।
 నభఃప్రతిచ్ఛందనిభేన నూనం
 అంతర్గతం వ్యంజయతి స్వధామ్నా ॥ 18.106 ॥

మధుద్విషో వర్ణముషాం మణీనాం
 త్రాసవ్యపాయేఽపి తిరోహితానాం ।
 ఉదంతమాఖ్యాతుమివోర్మిమాలీ
 కరానసౌ కర్షతి వీచిహస్తైః ॥ 18.107 ॥

పశ్యామి సౌహార్దవతాం తవాక్షా
 తరంగనిమ్నోన్నతలంఘనేన |
 ఉద్వర్తితానాం మహసాం మణీనాం
 ఊర్ధ్వం ప్రసర్పంతమివోర్మిమంతం || 18.108 ||

అన్వేషయన్ దిత్సితదక్షిణోఽహం
 ఆచార్యసాందీపినిసూను వృత్తం |
 ఆవిష్టశంఖాసురసన్నివేశం
 ప్రాంచం మహాశంఖమిహాన్వవిందం || 18.109 ||

యాదోనిధానే యదురాజధాన్యాః
 సంప్రాప్తయే సేతురిహోపక్తప్తః |
 రామేణ సీతాపతినా నిబద్ధే
 లంకాపథే లాఘవమాదధాతి || 18.110 ||

అమూని కైలాసనిభాన్యదూరాత్
 సిద్ధాంగనాసేవ్యలతాగృహాణి |
 పుణ్యాని సత్యే పులినాని సింధోః
 చిరేణ దృష్టిం చరితార్థయంతి || 18.111 ||

తటప్రదేశేషు తరంగహస్తైః
 ప్రసారయన్ సంప్రతి ఫేనపంక్తిః |
 సభాజనార్థం తనుతే భవత్యాః
 ప్రాయః పదన్యాసపటీముదన్వాన్ || 18.112 ||

విలంఘయన్ వ్యోమపథేన సింధుం
 త్వద్ధర్మనే దీప్తకుతూహలానాం |
 రథస్తవాసౌ త్వరయాఽతిశేతే
 మనోరథం విష్ణుపదీవధూనాం || 18.113 ||

సురద్రుమస్త్యద్విరహాలసానాం

తవాగమం సూచయితుం సఖీనాం ।

మధువ్రతీనాం మధురైః ప్రణాదైః

ప్రియంవదం ప్రేషయతీవ గంధం ॥ 18.114 ॥

విజిత్య సంఖ్యే నరకం సనాకం

ప్రత్యాగతం మాం ప్రతిగంతుకామాః ।

పౌరాః ప్రహర్షోపనతైః ప్రణాదైః

అంభోనిధేరంతరయంతి ఘోషాన్ ॥ 18.115 ॥

విధాయ తార్క్ష్యం గగనాభిపోతం

సార్థం మయా దేవి సమావ్రజంతీం ।

ప్రత్యుద్గతేవ ప్రతిభాతి భవ్యా

దూరాదియం ద్వాదశతే పురీ త్వాం ॥ 18.116 ॥

నిబద్ధజైత్రధ్వజపంక్తిరమ్యా

పుష్పైరసౌ పూజితరాజమార్గా ।

సదామజాంబూనదతోరణశ్రీః

సౌధత్విషా సూచయతీవ హర్షం ॥ 18.117 ॥

పదే పరస్మిన్నివ నిత్యమస్యాం

శుద్ధేన సత్త్వేన విభూషితాయాం ।

ధర్మస్య వాసాః ప్రథితాః పృథివ్యాం

సరిత్పతౌ గోష్పదవద్భవంతి ॥ 18.118 ॥

స్వరశ్మినిష్పాదితసూర్యభేదాం

అర్చిర్ముఖైరంచితభవ్యభాగాం ।

నివృత్తిధర్మే నియతస్థితీనాం

నైః శ్రేయసీం పద్ధతిమాహురేనాం ॥ 18.119 ॥

సౌధోపరుద్ధత్రిదివావకాశాం
 ఛాయాసమాక్రాంతభుజంగలోకాం ।
 పురీమిమాం భూషితసింధుమధ్యాం
 కుత్రస్థితాం వేత్సి కుతోముఖాం వా ॥ 18.120 ॥

ఉదన్వతా ఖాతవతీ సమంతాత్
 అయత్నవప్రాయితతుంగవేలా ।
 న శక్యతే సాత్యకినా సనాథా
 నాథైః సురాణామపి జేతుమేషా ॥ 18.121 ॥

ప్రాకారచక్రం యదురాజధాన్యాః
 పశ్యైతదుత్తుంగమసూర్యలంఘ్యం ।
 యద్భావమేవం భజతే యథార్థం
 సంకోచమృచ్ఛన్నివ చక్రశైలః ॥ 18.122 ॥

నిర్ముక్తశేషోరగనిర్విశేషైః
 నికేతనైరున్నమితాంతరిక్షం ।
 ఉదగ్రతాలధ్వజమేతదగ్రే
 సీమాంతరం సీరభృతో గురోర్నః ॥ 18.123 ॥

అభౌమసంభావ్యవిభూతియోగం
 హైమం సురత్నైరచిరోపనీతైః ।
 అనుత్తమాదుత్తరమార్యధామ్నః
 ఖ్యాతం త్వయా గేహమిదం మదీయం ॥ 18.124 ॥

ప్రతీక్షమాణానధిచంద్రశాలం పశ్య త్వయా శిక్షితచారులాస్యాన్ ।
 త్వత్కేశహస్తస్వజనైః కలాపైః గోపానసీశ్చాదయతో మయూరాన్ ॥ 18.125 ॥

ఆహారభేదైరుచితైర్భవత్యా సంరక్షితానాం తనయాభిమానాత్ ।
 శృణు త్వదాలోకనతర్షభాజాం ప్రజల్పితం పంజరశారికాణాం ॥ 18.126 ॥

సీమంతముక్తామణిసన్నికర్షాత్
 ప్రసూతిచిత్రీకృతశుక్తిరమ్యాః |
 అమీ పురస్తాద్భవతీసఖీనాం
 అంతర్ముదామంజలయః స్వదంతే || 18.127 ||

మాయాధికేన విధినా మనసేవ సృష్టేః
 ఆభాతి యాదవగృహైరనఘా పురీయం |
 నాభాగనాపలషనలాదినరాధిపానాం
 ఆజానసంపదవలేపమివాదధానైః || 18.128 ||

నిత్యం ధనేశనగరీం నిధిభిః ప్రభూతాం
 ఆఖండలేన మహితామమరావతీం చ |
 ప్రత్యేకధామవిభవైః పరిభూయ దృష్టా
 సౌధైరియం ప్రహసతీవ సుధావదాతైః || 18.129 ||

ఇత్యాలపంతమథ తార్క్ష్యరథేన కృష్ణం
 హేమాద్రిణా హరితశైలమివోపనీతం |
 పౌరాః సమీక్ష్వ ముదితాః సహ వల్లభాభిః
 పద్మావృతాం దివమకుర్వత దృష్టిపాతైః || 18.130 ||

ప్రత్యుద్గతప్రియసఖీజనదత్తహస్తాం
 సత్యాం త్రయీమయరథాదవతారయిష్యన్ |
 నాథస్తదా నగరమధ్యనభః ప్రదేశాత్
 ఆసీదతి స్మ నిజసౌధసమీపరథ్యాం || 18.131 ||

వ్యతికరితసువేలాం విశ్వకర్మప్రసూతిం
 లవణజలధిగుప్తామాప లంకామివాన్యాం |
 ధనపతిబహుమాన్యాం ధర్మసేతుర్యదూనాం
 దురధిగమసమీపాం ద్వారకాం రాజధానీం || 18.132 ||

విజయినముపయాతం వీక్ష్వ సత్యాసహాయం
 వ్యతనుత ముదితేవ ద్వారకా వందికృత్యం ।
 అమరతరుసమీరైః ప్రేషితైరాహృతానాం
 ఉపవనమధుపానామున్మదానాం ప్రణాదైః ॥ 18.133 ॥

స్తుతిశతముఖరాభిః స్వర్గనేతుః స జేతా
 సవినయమనుయాతః సత్యభామాసఖీభిః ।
 నిజమగమదగారం నిర్విశన్ ప్రేయసీనాం
 స్మరశరశయితానాం మందమభ్యుత్థితాని ॥ 18.134 ॥

అభిగతముషయా తదాఽనిరుద్ధం
 బలితనయేన బలీయసా నిరుద్ధం ।
 యదుపరిషది సర్వలోకదర్శీ
 కలహారుచిః కథయాంబభూవ యోగీ ॥ 18.135 ॥

బాణాభిఖ్యం బలిసుతమథో బద్ధబంధుం జిగీషుః
 సేనోత్థానం సుమహతి పురే శ్వస్తనం ఘోషయిత్వా ।
 చింతారూఢత్రిభువనహితశ్చింతనీయో మునీనాం
 వాసాగారం ప్రభురధిగతో వాసతేయాం నినాయ ॥ 18.136 ॥

॥ ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
 శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
 యాదవాభ్యుదయే మహాకావ్యే అష్టాదశః సర్గః ॥

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే ।
 శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ॥